

שפירשו, שהראיה היא רק ממה שלא ניתן לבטל את המינוי לאחר השחיטה, שדין זה נלמד ממה שנאמר (שמות יב, ד) 'ואם ימעט הבית מהיות משה', ואם שה לאחר שחיטה נחשב 'שה', מדוע לא ניתן לבטל את המינוי גם לאחר שחיטה [אולם אין להביא ראייה ממה שאינו יכול להימנות עליו אחרי השחיטה, כיון שדין זה נלמד מהפסוק 'תכוסו על השה', ו'תכוסו' לשון שחיטה הוא, ומשמע שקודם נמנים עליו ורק אחר כך שוחטים אותם] (תוס' רא"ש ותוס' ישנים, ע"פ הגמ' בפסחים פט, א. ובישוב דעת רש"י, ראה שיה יצחק שלפי סברת הגמ' כעת, אם שה שחוט נחשב 'שה', אין לפרש ש'תכוסו' הוא לשון שחיטה, אלא לשון מנין).

ואין הגמ' מקשה שיוכלו להימנות על השה גם לאחר זריקה – אף שלפי סברתה כעת ניתן להימנות על השה כל עוד הוא קרוי 'שה', ולרבי יצחק נפחא גם לאחר זריקה נחשב 'שה' [כפי שמוכח בהמשך הגמ' להלן (ג, א)] – שכיון שהזריקה היא עיקר הכפרה כבר נעשתה בו, לא ניתן עוד להימנות עליו ולהיחשב בכך בעל הקרבן (תוס' להלן ג, א ד"ה איתיביה). אבל קודם זריקה יכול להימנות עליו, אף שבשעת שחיטה וקבלה הוא עדיין לא היה הבעלים של הקרבן, כיון שדין בעלים נאמר רק בזריקה שהיא עיקר הקרבן, ולכן הקרבן עולה לו אף שלא היה בעלים בשעת שחיטה וקבלה (מנחת אברהם עמ' צז).

וְצוּבְרָה כְּדִי שְׂיֵהָא עֲשֵׁנָה שׁוּהָ לְבּוּא, ולא ימות בעשן (מאידי לעיל מז, א ד"ה ולענין). ויש שפירש, שכיון שהכהן צריך להישאר בקודש הקדשים עד לאחר שמתמלא הבית כולו עשן [כמבואר להלן (ג, ב)], אם יפזר את הקטורת כדי למהר את עשנה, מראה בכך שהעבודה קשה עליו. ועוד, משום שמצוה היא שיתרבה העשן בקודש הקדשים, שנאמר (ויקרא טז, ג) 'וכסה ענן הקטורת', וכשצוברת נשרפת לאט ומתרבה העשן (שיח יצחק).

מְפַזְרָה כְּדִי שְׂיֵהָא עֲשֵׁנָה מְמַהֶרֶת לְבּוּא, ולא יבוא להסתכל בשכינה ויסתכן (רבינו אליקים, וכע"ז במאידי לעיל מז, א ד"ה ולענין). ויש שפירש, שעושה כן כדי שיוכל לצאת במהירות, ולא יבעית את כלל ישראל שחוששים שמא מת בקודש הקדשים (שיח יצחק, ע"פ המשנה להלן ג, ב).

שְׁחַט וְמַת מַה הוּא שְׂיִכְנַס אַחַר בְּדָמוֹ, והטעם שהגמ' מסתפקת דוקא בשחט ומת ולא בשחט ונטמא, כדי ללמדנו שחטאת ציבור שמתו בעליה אינה הולכת למיתה כחטאת יחיד. ועוד, שבאופן שהראשון חי, הקרבן הוא שלו, והשני הוא שלוחו (תוס' רא"ש; תוס' ישנים; ריטב"א לעיל ע"א. וראה תי' נוסף בביאורנו לעיל ע"א ד"ה חפן).

וְאִם אֵימָא עַד שְׂיִזְרוֹק מִיבְעֵי לֵיה – שאם לאחר שחיטה נחשב עדיין 'שה', מדוע לא ניתן להימנות עליו גם לאחר שחיטה [ולקיים בכך 'תכוסו על השה'] (רש"י ע"פ שיה יצחק; ריטב"א). ויש

המשך מעמוד קודם

לחניס את הקטורת בחופניו לקודש הקדשים, אמנם מאחר שאי אפשר להכניסה בחופניו ממש [כמבואר לעיל (מז, א)], מסתפקת הגמ' האם צריך לקיים את ה'מלא חופניו והביא' בכל מה שאפשר, ולחפון שוב בפנים (תוס' רא"ש). ויש שפירש, שמדאורייתא לכולי עלמא די בחפינה אחת, אלא שרבנן אמרו לחפון פעמיים שמא יתפזר לו מהקטורת בדרך לקודש הקדשים (תוס' ד"ה אי, וראה רש"י לעיל כד, ב ד"ה ולא, שחפינה שניה מדאורייתא היא).

שוות בדיוק לחופניו של הראשון, אינו יכול לעשות חפינה, שהרי היא סותרת לחפינה של הראשון (הערות הגר"ש אלישיב). ורב פפא שאומר שאם חופן וחוזר חופן אין ספק בכך שהקטורת כשרה, סובר שיתכן שהחופניים של שניהם היו שוות (ע"פ מהרש"א, אולם ראה מנחת אברהם עמ' שפד).

חֹפֵן חוֹזֵר וְחֹפֵן אוֹ לֵא, וצדדי הספק הם, כיון שנאמר בתורה (ויקרא טז, יב) 'מלא חופניו וגו' והביא מבית לפרוכת', ומשמע שצריך